

هستی بخش

درس اول

مفاهیم کلیدی

- ۱۵۰ اندیشیدن درباره خداوند
 + ۱۵۲ نیازمندی جهان به خدا در بقا
 ۱۵۴ ترسیم رابطه خداوند، جهان هستی و معرفت عمیق به خدا
 ۱۵۶ امکان دیدن خدا
- + ۱۵۱ تفکر و استدلال در مورد نیازمندی جهان به خداوند در پیدایش
 ۱۵۳ رابطه معرفت به خداوند و درک نیازمندی به او
 ۱۵۵ ناتوانی انسان در شناخت چیستی و ذات خداوند

آزمون تشخیصی مفاهیم کلیدی

- بلدبوم بلدنوم
- ۱۵۰ عامل شکوفایی استعدادها چیست و در کلام پیامبر مکرم اسلام (ص) چه چیزی به عنوان برتری عبادت معرفی شده است؟
 ۱۵۱ استدلال نیازمندی جهان به خداوند را بیان کنید.
 ۱۵۲ نیازمندی جهان به خداوند در بقا را توضیح دهید.
 ۱۵۳ رابطه خودشناسی و عبودیت چیست و پیامبر اکرم (ص) چه درخواستی از خداوند دارند؟
 ۱۵۴ نور بودن خداوند به چه معناست و فرمایش امیرالمؤمنین علی (ع) در این باره چیست؟
 ۱۵۵ آیا شناخت چگونگی وجود خداوند مقدور است؟ چرا؟
 ۱۵۶ آیا می توان خدا را دید؟

پاسخ

- ۱۵۰ صفحه ۲ کتاب درسی
 ۱۵۱ صفحه ۷ کتاب درسی
 ۱۵۲ صفحه ۹ کتاب درسی
 ۱۵۳ صفحه ۱۰ کتاب درسی
 ۱۵۴ صفحه ۱۱ و ۱۲ کتاب درسی
 ۱۵۵ صفحه ۱۲ و ۱۳ کتاب درسی
 ۱۵۶ صفحه ۱۳ و ۱۴ کتاب درسی

زمان شما:

[حد اکثر زمان مطالعه: ۶۰ دقیقه]

مفاهیم آموزشی

۱۵۰ اندیشیدن درباره خداوند

اندیشه مانند بذری است که در ذهن جوانه می زند، در دل و قلب ریشه می دواند و برگ و بار آن به صورت اعمال ظاهر می شود.

- ثمرات اندیشه
- طراوت بخشی و زیباسازی بهار جوانی
 - شکوفه کردن استعدادها
 - امیدبخشی به آینده ای زیباتر
- کلمه اندیشه می تواند برترین عبادت ها نیز باشد.

حدیث

- پیامبر اکرم (ص) می فرماید: «أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ إِدْمَانُ التَّفَكُّرِ فِي اللَّهِ وَفِي قُدْرَتِهِ»
 ترجمه برترین عبادت، اندیشیدن مداوم درباره خدا و قدرت اوست.
 پیام ۱- اندیشه، برترین عبادت ها است. ۲- اهمیت استمرار تفکر، ۳- امکان و ضرورت شناخت صفات خداوند
 کلمه ارتباط حدیث با مطالب زیر از کتاب دوازدهم:
 ۱- مرتبط با حدیث «تَفَكَّرُوا فِي كُلِّ شَيْءٍ...» [درس ۱]
 ۲- یکی از معیارهای تمدن متعالی اسلام، عقل گرایی و علم آموزی و مقابله با جهل و خرافات است. [درس ۱۰]

۱۵۱ تفکر و استدلال در مورد نیازمندی جهان به خداوند در پیدایش

- هر کدام از ما بر اساس فطرت خویش، خدا را می یابیم و حضورش را درک می کنیم.
 ما در جهانی زندگی می کنیم که آفریننده ای حکیم آن را هدایت و پشتیبانی می کند و به موجودات و مخلوقات مدد و یاری می رساند.
 - قرآن کریم ما را به معرفت عمیق تر درباره خداوند فرا می خواند و راه های گوناگونی را برای درک وجود او و نیز شناخت صفات و افعال او به ما نشان می دهد.
 - یکی از این راه ها، تفکر درباره نیازمند بودن جهان، در پیدایش خود به آفریننده و خالق است.
 برای این کار از دو مقدمه کمک می گیریم تا به یک نتیجه برسیم:
 - مقدمه اول: اگر به خودمان یا اشیای پیرامونمان حتی حیوانات و گیاهان و ... نظر کنیم، همه پدیده هایی هستند که وجود و هستی مان از خودمان نیست. به عبارت دیگر پدیده ای را نمی توان یافت که به خود متکی باشد و از غیر بی نیاز باشد.
 - مقدمه دوم: پدیده ها، که وجودشان از خودشان نیست، برای موجود شدن نیازمند به پدیدآورنده ای هستند که خودش پدیده نباشد، بلکه وجودش از خودش باشد.
 مثال چیزهایی که شیرین نیستند، برای شیرین شدن نیازمند به چیزی هستند که خودش شیرین باشد.
 در آفرینش نیز، یک موجود فقط در صورتی در وجود خود نیازمند به دیگری نیست که خودش ذاتاً موجود باشد.
 در این صورت، چنین چیزی دیگر پدیده نیست و نیاز به پدیدآورنده نخواهد داشت؛ همواره بوده است و همواره خواهد بود.

شعر

ذاتِ نایافته از هستی، بخش / چون تواند که بود هستی بخش

خشک ابری که بود ز آب تهی / ناید از وی صفت آب دهی [پام]

پیام ۱- نیازمندی جهان به خداوند در پیدایش، ۲- ابری که آبی درون خود ندارد، نمی تواند ببارد، در نتیجه ما انسان ها که نتوانستیم خودمان را بیافرینیم (وجودمان از خودمان نیست) قطعاً نمی توانیم آفریننده و خالق بقیه انسان ها (فرزندان) باشیم!

نتیجه گیری ما و همه پدیده های جهان، در پدید آمدن و هست شدن خود به آفریننده ای نیازمندیم که خودش پدیده نباشد و سرچشمه هستی باشد. این موجود برتر و متعالی «خدا» نامیده می شود.

۱۵۲ نیازمندی جهان به خدا در بقا

جهان همواره و در هر «آن» به خداوند نیازمند است و این نیاز هیچگاه قطع یا کم نمی شود.

رابطه خداوند با جهان، تا حدی شبیه رابطه مولد برق یا جریان برق است؛ همین که مولد متوقف شود جریان برق هم قطع می گردد و لامپ های متصل به آن نیز خاموش می شوند.

- آیا رابطه جهان با خدا نیز مانند رابطه بنا با مسجد است؟ یک تفاوت بنیادین میان این دو رابطه وجود دارد:

- مسجد گوهرشاد از مصالح ساختمانی مانند خاک، سنگ، چوب، کاشی و... تشکیل شده که هیچ کدام از آنها را بنا به وجود نیاورده است. هر یک از این مصالح نیز خواصی دارند که بنا آن را ایجاد نمی کند.

بنا نه چسبندگی گچ را ایجاد می کند و نه سختی و استحکام سنگ را؛ به عبارت دیگر بنا نه اجزای ساختمان را پدید آورده و نه خواص آن اجزا را! کار بنا فقط جابه جا کردن مواد و چینش آنها است.

- اما خداوند، خالق سنگ، گچ، چوب و خواص آن ها و حتی خالق خود بنا است.

بر این اساس وجود بنا و نیز وجود مصالح و خواص آنها، همه وابسته به خداست و خداوند هر لحظه اراده کند، آنها از بین می روند و ساختمان متلاشی می گردد.

نتیجه گیری مسجد با ساخته شدن، از بنا بی نیاز می شود اما موجودات چنین نیستند و پس از پیدایش نیز همچنان، مانند لحظه نخست خلق شدن، به خداوند نیازمند هستند. از این رو دائماً با زبان حال، به پیشگاه الهی عرض نیاز می کنند.

شعر

ما چو ناییم و نوا در ما ز توست / ما چو کوهیم و صدا در ما ز توست

ما که باشیم ای تو ما را جان جان / تا که ما باشیم با تو در میان

ما عدم هاییم و هستی های ما / تو وجود مطلق، فانی نما

ما همه شیران ولی شیر غلم / حمله مان از باد باشد دم به دم [مولوی]

پیام ۱- نیازمندی مخلوقات به خداوند در بقا، ۲- نوای نی و صدای کوه یعنی اثرگذاری نی و کوه که همگی وابسته به خداست. ۳- «باتو در میان» اشاره به نیازمندی در بقا دارد. ۴- خداوند «فانی نما» یعنی «فانی کننده» است به عبارت دیگر می تواند بقای هر کسی را از بین ببرد.

۵- ما چون شیر روی غلم (پرچم) هستیم که با باد تکان می خوریم یعنی اراده خداوند به باد تشبیه شده و اثرگذاری و بقای ما نیز به تصویر شیر روی پرچم.

آیه

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ﴾ [سورة فاطر، آیه ۱۵]

ترجمه ای مردم شما به خداوند نیازمند هستید و خدا است که [تنها] بی نیاز ستوده است.

پیام نیازمندی مخلوقات به خداوند در پیدایش و بقا

کلمه ارتباط آیه با مطالب زیر از کتاب دوازدهم:

۱- مرتبط با ابیات مولانا و آیه شریفه: ﴿يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ...﴾ [درس ۱]

۲- هم مفهوم با حدیث پیامبر اکرم (ص) است که فرمودند: «اللَّهُمَّ لَا تَكُنْ لِي إِلَى نَفْسِي طَرَفَةً عَيْنٍ أَبَدًا» [درس ۱]

۳- عبارت «وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ» مرتبط با آیه شریفه ﴿اللَّهُ الصَّمَدُ﴾ است. [درس ۲]

﴿يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ﴾ [سورة الرحمن، آیه ۲۹]

ترجمه هر آنچه در آسمان ها و زمین است، پیوسته از او درخواست می کند. او همواره دست اندر کار امری است.

پیام نیازمندی مخلوقات به خداوند در بقا

کلمه ارتباط آیه با مطالب زیر از کتاب دوازدهم:

۱- مرتبط با آیه ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ﴾ است. [درس ۱]

۲- بیانگر توحید در ربوبیت است. [درس ۲]

رابطه فراوانی با جهان شبیه رابطه مولد برق با جریان برق یا رابطه دریا با موج است اما شبیه روابط زیر نیست؛ جریان برق یا مولد برق، موج با دریا، ساعت ساز با ساعت، بنا با مسگر و ساقتمان؛ چون در اینها ترتیب رعایت نشده است.

۱۵۳ رابطه معرفت به خداوند و درک نیازمندی به او

- انسان های ناآگاه به نیاز دائمی انسان به خداوند، بی توجه اند؛ اما انسان های آگاه دائماً سایه لطف و رحمت خدا را احساس می کنند و خود را نیازمند عنایات پیوسته او می دانند.

- هرچه معرفت انسان به خود و رابطه اش با خدا بیشتر شود، نیاز به او را بیشتر احساس و ناتوانی و بندگی خود را بیشتر ابراز می کند.

کلمه افزایش خودشناسی ⇐ درک بیشتر فقر و نیاز ⇐ افزایش بندگی (عبودیت)

پیامبر گرامی ما، با آن مقام و منزلت خود در پیشگاه الهی، عاجزانه از خداوند می خواهد که برای یک لحظه هم، لطف و رحمت خاصش را از او نگیرد و او را به حال خود واگذارد نکند.

مفاهیم کلیدی

۱۵۴

حدیث

پیامبر (ص) می فرماید: «اللَّهُمَّ لَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ أَبَدًا»

ترجمه خدایا هیچگاه مرا چشم به هم زدن به خودم وامگذار.

پیام ۱- آگاهی، سرچشمه بندگی، ۲- افزایش خودشناسی سبب درک بیش تر فقر و نیاز به خداست و این درک نیز عامل افزایش عبودیت و بندگی است.

۱۵۴ ترسیم رابطه خداوند، جهان هستی و معرفت عمیق به خدا

قرآن کریم، رابطه میان خداوند و جهان هستی را با کلمه «نور» بیان می کند.

آیه

﴿اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ...﴾ [سوره نور، آیه ۳۵]

ترجمه خداوند نور آسمان ها و زمین است ...

پیام ۱- همه مخلوقات به خداوند نیازمندند و تجلی بخش وجود او هستند. ۲- فقط خداوند، نور است پس ما نور نیستیم بلکه تابش و آیه و نشانه او هستیم.

کلمه ارتباط آیه با مطالب زیر از کتاب دوازدهم:

۱- مرتبط با آیات ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ﴾ و ﴿يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ﴾ است. [درس ۱]

۲- نور بودن خداوند و نیاز ما به او به معنای توحید در خالقیت است. [درس ۲]

- نور آن چیزی است که خودش پیدا و آشکار است و سبب پیدایی و آشکار شدن چیزهای دیگر نیز می شود. خداوند نور هستی است، یعنی تمام موجودات، «وجود» خود را از او می گیرند و به سبب او پیدا و آشکار شده و پا به عرصه هستی می گذارند و وجودشان به او وابسته است.

- هر چیزی در این جهان، بیانگر وجود خالق و آیه ای از آیات الهی محسوب می شود. در واقع هر موجودی در حدّ خودش تجلی خداوند و نشانگر حکمت، قدرت، رحمت و سایر صفات الهی است.

در سؤالات، اگر مفلوقات را با عبارت «نوری از انوار الهی» معرفی کرد، گزینه نادرست است؛ چون اولاً ما مفلوقات نور نیستیم و تنها یک تهنی و بازتاب نور حقیقی یعنی فراوند هستیم و ثانیاً فراوند، انوار ندارد چون جمع نیست، او واحد و یکتا و در حقیقت «نور» است.

شعر

دلی کز معرفت نور و صفا دید / به هر چیزی که دید، اوّل خدا دید [شیخ مفهمور شبستری]

به صحرا بنگرم صحرا تو بینم / به دریا بنگرم دریا تو بینم

به هر جا بنگرم کوه و درو دشت / نشان از قامت رعنا تو بینم [بابا طاهر]

پیام ۱- خداوند نور هستی است. ۲- هر یک از مخلوقات، تجلی خداوند و آیه ای از آیات الهی است.

حدیث

امیرالمؤمنین امام علی (ع) می فرماید: «مَا رَأَيْتُ شَيْئاً إِلَّا وَرَأَيْتُ اللَّهَ قَبْلَهُ وَبَعْدَهُ وَمَعَهُ».

ترجمه هیچ چیزی را ندیدم مگر اینکه خداوند را قبل و بعد با آن دیدم.

پیام ۱- تمامی مخلوقات هستی، تجلی بخش و آیه خداوند هستند. ۲- نور بودن خداوند.

- اینکه انسان بتواند با هر چیزی خدا را ببیند، معرفتی عمیق و والا است که در نگاه نخست مشکل به نظر می آید، اما هدفی قابل دسترس است، به خصوص برای جوانان که پاکی و صفای قلب دارند.

اگر قدم پیش گذاریم و با عزم و تصمیم قوی حرکت کنیم، به یقین خداوند نیز کمک خواهد کرد و لذت چنین معرفتی را به ما خواهد چشانند.

۱۵۵ ناتوانی انسان در شناخت چیستی و ذات خداوند

موضوعاتی که می‌خواهیم دربارهٔ آنها شناخت پیدا کنیم دو دسته‌اند:

دسته اول: موضوعاتی هستند که در **محدوده** شناخت ما قرار می‌گیرند. مثال: گیاهان، حیوان‌ها، ستارگان و کهکشان‌ها در حقیقت ذهن ما توان و گنجایش فهم چیستی و ذات چنین موضوعاتی را ندارد؛ زیرا همهٔ آنها اموری محدود هستند.

دسته دوم: موضوعاتی هستند که **نامحدودند** و ذهن ما گنجایش درک آنها را ندارد؛ زیرا لازمهٔ شناخت هر چیزی احاطه و دسترسی به آن است.

در واقع ما به دلیل محدود بودن ذهن خود نمی‌توانیم ذات امور نامحدود را تصور کنیم و چگونگی وجودشان را دریابیم.

خداوند حقیقتی نامحدود دارد؛ در نتیجه ذهن ما نمی‌تواند به حقیقت او احاطه پیدا کند و ذاتش را شناسایی نماید.

نتیجه‌گیری با اینکه ما به وجود خداوند به عنوان آفریدگار جهان پی می‌بریم و **صفات** او را می‌توانیم بشناسیم اما نمی‌توانیم **ذات** و **چیستی** او را دریابیم.

حدیث

پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: «تَفَكَّرُوا فِي كُلِّ شَيْءٍ وَلَا تَفَكَّرُوا فِي ذَاتِ اللَّهِ»

ترجمه در همه چیز تفکر کنید ولی در ذات خداوند تفکر نکنید.

پیام ممنوعیت **تفکر** در چیستی و ذات خداوند به دلیل محدودیت دستگاه تفکر انسان

کلمه ارتباط حدیث با مطالب زیر از کتاب دوازدهم:

مرتبط با حدیث «أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ إِدْمَانُ التَّفَكُّرِ فِي اللَّهِ وَفِي قُدْرَتِهِ» است. [درس ۱]

۱۵۶ امکان دیدن خدا

رؤیت خداوند با چشم غیرممکن است، زیرا چشم ساختار مادی و جسمانی دارد و فقط از اشیا می‌تواند عکس برداری کند؛ آن هم اشیایی که طیف نوری قابل درک برای چشم را منعکس کنند.

مثال توانایی دیدن همهٔ اشیای چشم ما نورهای مادون قرمز و ماورای بنفش را نمی‌بیند.

• بنابراین، چشم حتی توانایی دیدن اشیا مادی را هم ندارد، چه برسد به موجودات غیرمادی (مانند فرشتگان)

• و از این بالاتر به وجود مقدس خداوند که هیچ شکل و تصویری و هیچ طول و عرض و ارتفاعی ندارد.

• بنابراین، خداوند را نه تنها در این دنیا نمی‌توان با چشم مادی دید، بلکه در آخرت نیز نمی‌توان او را با این چشم مشاهده کرد.

آیه

﴿لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ﴾ [سوره انعام، آیه ۱۰۳]

ترجمه چشم‌ها او را در نمی‌یابند و اوست که دیدگان را در می‌یابد و او لطیف و آگاه است.

پیام ناتوانی انسان از دیدن خداوند، توانایی و آگاهی خداوند بر همه چیز

فردوسی، شاعر حماسه‌سرا، در ابتدای شاهنامه با الهام از قرآن کریم و امامان بزرگوار، همین معانی را در قالب شعر به ما رسانده است. او می‌گوید:

شعر

به نام خداوند جان و خرد / کزین برتر اندیشه برنگذرد

خداوند نام و خداوند جای / خداوند روزی ده رهنمای

پیام ناتوانی درک خداوند با چشم سر، صفات خدا فراتر از آگاهی انسان است، خدا برتر از هر شناختی است.

- اما نوعی از دیدن وجود دارد که نه تنها امکان‌پذیر است، بلکه از برترین هدف‌های زندگی است.

- هرکس باید برای رسیدن به چنین دیدنی تلاش کند.

- این مرتبه دیدن از طریق «قلب» و ملاقات با خداست.

شعر

دوست نزدیک‌تر از من به من است / وین عجب‌تر که من از وی دورم

چه کنم با که توان گفت که دوست / در کنار من و من مهجورم

پیام درک و شناخت خداوند از طریق درک شهودی و چشم دل

تمرین‌های امتحانی

توجه: در آدرس منابع هر سؤال من یعنی صفحه و کمر یعنی کتاب درسی به طور مثال [تفکر در هریت - ص ۱۲ کد]

الف) تدبر در آیات قرآن و احادیث

۱. براساس حدیث پیامبر (ص) «أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ إِدْمَانُ التَّفَكُّرِ فِي اللَّهِ وَ فِي قُدْرَتِهِ» برترین عبادت چیست؟

۲. با تدبر در آیه شریفه ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ﴾ نیاز انسان به خدا شامل چه چیزهایی می‌شود؟

[تدبر در قرآن - ص ۱۰ کد - نوایی - فردا ۹۹]

۳. پیامبر گرامی (ص) در دعای «اللَّهُمَّ لَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ أَبَدًا» چه درخواستی از خداوند دارد؟

۴. براساس آیه ﴿اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ چرا خداوند خود را نور آسمان‌ها و زمین معرفی می‌کند؟

۵. در حدیث «تَفَكَّرُوا فِي كُلِّ شَيْءٍ وَلَا تَفَكَّرُوا فِي ذَاتِ اللَّهِ» پیامبر اکرم (ص) انسان را از تفکر در چه چیزی منع فرموده‌اند؟ چرا؟

۶. براساس آیه شریفه ﴿يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ﴾ به سؤالات زیر جواب دهید.

الف) چرا موجودات پیوسته از خداوند درخواست می‌کنند؟

ب) منظور از این که خداوند هر لحظه دست‌اندرکار امری است، چیست؟

ج) چرا خداوند هر لحظه دست‌اندرکار امری است؟

د) آیه فوق به کدامیک از مراحل نیازمندی جهان به خدا اشاره دارد؟

۷. با تفکر در حدیث امیرالمؤمنین علی (ع): «مَا رَأَيْتُ شَيْئًا إِلَّا وَرَأَيْتُ اللَّهَ قَبْلَهُ وَ بَعْدَهُ وَ مَعَهُ» مقصود ایشان از اینکه می‌فرماید قبل و بعد و همراه هر چیزی

[تفکر در هریت - ص ۱۲ کد]

خدا را دیدم چیست؟

ب) درستی یا نادرستی عبارات‌های زیر را با (ص / غ) مشخص کنید.

ص	غ
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

۸. نیازمندی موجودات به خداوند، منحصر به مرحله به وجود آمدن و پدیدار شدن است.

۹. ذهن آدمی توان و گنجایش فهم چستی و ذات برخی از موضوعات را دارد.

۱۰. هر چیزی که وجودش از خودش نباشد، برای موجود شدن نیازمند به دیگری است.

۱۱. رابطه خداوند با جهان، تا حدی شبیه رابطه ساعت و ساعت‌ساز است.

۱۲. در جهان هستی، هیچ پدیده‌ای را نمی‌توان یافت که به خود متکی باشد.

۱۳. نقش معمار در ساختن یک بنا فقط جابه‌جا کردن مواد و چینش آن‌هاست.

۱۴. خداوند حقیقتی نامحدود است و انسان می‌تواند با تفکر به چستی و حقیقت او دست یابد.

۱۵. هر موجودی در این جهان نوری از انوار الهی است.

۱۶. درک بیشتر فقر و نیاز، معلول افزایش عبودیت و بندگی است.

ج) عبارات‌های زیر را با کلمات مناسب تکمیل کنید.

۱۷. مانند بذری است که در ذهن جوانه می‌زند.

۱۸. قرآن کریم، خداوند را با صفت و مخلوقات را با صفت نام برده است.

۱۹. هر موجودی در حدّ خودش خداوند است.

۲۰. انسان‌های ناآگاه نسبت به انسان به خداوند، بی‌توجه‌اند.

۲۱. هر یک از ما براساس خویش خدا را می‌یابیم و حضورش را می‌کنیم.

۲۲. با وجود شناخت اولیه خداوند، قرآن کریم ما را به درباره پروردگار فرا می‌خواند.

۲۳. هر چه انسان به خود و رابطه‌اش با خداوند بیشتر شود، به او را بیشتر احساس می‌کند.

۲۴. ما و همه پدیده‌های جهان، در پدید آمدن و هست شدن به آفریننده‌ای نیازمندیم که خودش نباشد.

۲۵. ما به دلیل محدود بودن ذهن خود، نمی‌توانیم و امور نامحدود را تصور کنیم.

۲۶. پیامبر (ص): برترین عبادت اندیشیدن مداوم درباره و اوست.

۲۷. قرآن کریم، رابطه میان خداوند و جهان هستی را با کلمه بیان می‌کند.

۲۸. انسان‌های به نیاز دائمی انسان به خداوند بی‌توجه‌اند.

د) به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

۲۹. چه چیزی باعث طراوت بهار جوانی و شکوفاکننده استعداد‌های انسان می‌شود؟

۳۰. رابطه خدا با جهان را تا حدی می‌توان، به چه چیزی تشبیه نمود؟

۳۱. در چه صورتی خداوند لذت درک و شناخت خود را نصیب ما می‌کند؟

۳۲. با تفکر درباره آغاز و پایان این هستی پهناور، به پاسخ کدام پرسش پی می‌بریم؟

۳۳. شناخت اولیه ما از خدا به چه صورتی است؟

۳۴. هر یک از ما انسان‌ها بر اساس فطرت الهی خویش، در مورد آفریننده این جهان چه چیزی را به روشنی درک می‌کنیم؟

۳۵. یکی از راه‌های عمیق معرفتی برای درک وجود خدا و شناخت صفات و افعال او که قرآن به ما توصیه کرده است، چیست؟

۳۶. ما و همه پدیده‌های جهان، در پدید آمدن و هست شدن خود به چه کسی نیازمندیم؟

۳۷. لازمه شناخت هر چیزی، چیست؟

۳۸. شناسایی ماهیت یا ذات موجودات چه زمانی میسر می‌شود؟

۳۹. چه زمانی خداوند برای رسیدن به خدائینی در وراء هر چیزی به انسان کمک خواهد کرد و لذت چنین معرفتی را به او خواهد چشاند؟

۴۰. چرا جوانان در معرفت عمیق خداوند موفق تر هستند؟ *

۴۱. نور بودن خداوند به چه معناست؟

۴۲. نتیجه معرفت و آگاهی انسان از فقر و نیازمندی اش به خدا چیست؟

۴۳. یک موجود در چه صورتی در وجود خود نیازمند به دیگری نیست؟

[نهایی - دی ۹۹]

۴۴. بیت «ذات نایافته از هستی، بخش / چون تواند که بود هستی بخش» به کدامیک از مراحل نیازمندی به خداوند اشاره دارد؟

۴۵. سرچشمه عبودیت و بندگی چیست؟

۴۶. متناسب با بیت «دلی کم معرفت نور و صفا دید / به هر چیزی که دید اول خدا دید» حدیثی از امام علی (ع) بنویسید.

۴۷. بیت «ما همه شیران ولی شیر علم / حمله مان از باد باشد دم به دم» به چه مفهومی اشاره می‌کند؟

ه) گزینه صحیح را انتخاب کنید.

۴۸. رابطه خداوند با جهان در چه مرحله‌ای با رابطه بتا و ساختمان تشابه دارد؟

الف) در بقا (ب) در پیدایش

۴۹. درک بیشتر فقر و نیازمندی انسان به خدا نتیجه چیست؟

الف) افزایش خودشناسی (ب) افزایش بندگی

۵۰. طبق حدیث امام علی (ع): «مَا رَأَيْتُ شَيْئًا إِلَّا وَرَأَيْتُ اللَّهَ قَبْلَهُ، وَ بَعْدَهُ، وَ مَعَهُ»، به ترتیب کدام عبارت به «سرتاسر نیاز بودن مخلوقات» و «خالق موت

و حیات بودن خداوند» اشاره می‌کند؟

الف) مَعَهُ، - بَعْدَهُ، (ب) قَبْلَهُ، - مَعَهُ،

۶) کشف ارتباط

۵۱. هر یک از موارد سمت راست با کدام یک از موارد سمت چپ ارتباط دارد؟ (یک مورد در سمت چپ اضافه است.)

الف) سرچشمه بندگی	۱- صفات خداوند
ب) به صحرا بنگرم صحرا تو بینم	۲- خدایابی در فطرت
ج) دریافت آفریننده‌ای حکیم برای جهان	۳- معرفتی عمیق
د) مجوز تفکر کردن	۴- آگاهی
	۵- چپستی خداوند

ز) اصطلاحات زیر را تعریف کنید.

۵۲. الف) پدیده:

ب) نور:

ج) امور نامحدود:

ح) به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید.

۵۳. با توجه به اینکه هر کدام از ما بر اساس فطرت خویش خدا را می‌یابیم و حضورش را درک می‌کنیم آیا این شناخت اولیه از نظر قرآن کافی است؟ چرا؟

۵۴. چرا موضوعاتی که نامحدودند، ذهن ما گنجایش درک آن‌ها را ندارد؟ با ذکر مثال توضیح دهید.

[نهایی - دی ۹۸]

۵۵. علت ناتوانی انسان در شناخت ذات و چپستی خدا را بنویسید.

۵۶. نیازمندی جهان به خدا در پیدایش را با دو مقدمه و یک نتیجه، استدلال نمایید. *

۵۷. آیا رابطه جهان با خدا مانند رابطه بتا با مسجد است؟ توضیح دهید.

۵۸. چرا آنان که با دقت و تأمل در جهان هستی می‌نگرند در هر چیزی خدا را مشاهده می‌کنند؟

۵۹. موضوعاتی را که می‌خواهیم در مورد آن‌ها شناخت پیدا کنیم چند دسته‌اند؟ با ذکر مثال بیان کنید.

۶۰. چرا پیامبر (ص) عاجزانه از خداوند درخواست می‌کند که او را به حال خود واگذار نکند؟

[تفکر در متن - ص ۸ - نهایی - فردا ۹۸ / ۳ بار تکرار]

[اندریشه و تعمیق - ص ۱۴ کد]

۶۱. تفاوت انسان‌های ناآگاه و انسان‌های آگاه را نسبت به نیازهای دائمی به خداوند بنویسید.

۶۲. با وجود شباهت‌های ظاهری رابطه خدا و جهان با رابطه ساعت‌ساز و ساعت، تفاوت‌های این دو رابطه را بنویسید:

● سؤال‌های ویژه امتحان برای کنکور

۶۳. چرا نیازمندی جهان به خداوند تنها شامل مرحله پیدایش نمی‌باشد؟

۶۴. شناخت چگونگی وجود خداوند ممکن است یا محال؟ چرا؟

۶۵. سرشت خدا آشنا یا همان رؤیت قلبی خداوند برای چه کسانی ممکن است؟

۶۶. کدام بیت را می‌توان به عنوان تمثیلی گویا از مفهوم مندرج در آیه شریفه ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ﴾ ارائه نمود؟ [ریاضی - ۱۴۰۰]

(۱) به صحرا بنگرم صحرا تو بینم / به دریا بنگرم دریا تو بینم

(۲) خشک ابری که بود ز آب تهی / نادید از وی صفت آب دهی

(۳) نظیر دوست ندیدم اگرچه از مه و مهر / نهادم آینه‌ها در مقابل رخ دوست

(۴) مهر رخسار تو می‌تابد از ذرات جهان / هر دو عالم پر ز نور و دیده نابینا چه سود

۶۷. قرآن کریم رابطه میان خداوند و جهان هستی را با کدام کلمه بیان می‌کند و معنای دقیق آن چیست؟ [انسانی خارج - ۱۴۰۰]

(۱) خداوند نور هستی است. - تمام موجودات وجود خود را از او می‌گیرند.

(۲) خداوند رب العالمین است. - تمام موجودات وجود خود را از او می‌گیرند.

(۳) خداوند نور هستی است. - تصرف و سرپرستی مخلوقات به دست خداوند است.

(۴) خداوند رب العالمین است. - تصرف و سرپرستی مخلوقات به دست خداوند است.

۶۸. از آیه شریفه ﴿اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ...﴾ کدام مفهوم دریافت می‌شود؟ [ریاضی - ۹۹]

(۱) هر چیزی در این جهان نشانگر نور خالق و پروردگار جهان است و روشنی بخش آسمان و زمین می‌باشد.

(۲) شناخت ذات خداوند معرفتی عمیق والاسست که در نگاه نخست مشکل، اما هدفی قابل دسترس است.

(۳) هر موجودی در حد خودش تجلی بخش خداوند و نشانگر حکمت، قدرت، رحمت و سایر صفات الهی است.

(۴) خداوند نور هستی است و تمام موجودات تنها در مرحله پیدایش وجود خود را از او می‌گیرند و به سبب او نورانی می‌شوند.

۶۹. پیامبر اکرم (ص) کدام مورد را برترین عبادت معرفی نموده‌اند؟ [انسانی خارج - ۹۸]

(۱) اندیشیدن مداوم درباره خدا و قدرت او

(۲) گرایش به خداوند و تمسک به او

(۳) بیان سخن حق در مقابل سلطان ستمگر

(۴) رسیدن به حضور قائم در حال پیروی از او

۷۰. اکنون که می‌دانیم «ما همه شیران ولی شیر عَلم / حمله مان از باد باشد دم به دم» شایسته است، چگونه دعا کنیم؟ [ریاضی - ۹۸]

(۱) ﴿إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾

(۲) ﴿رَبِّ ارْجِعُونِ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ﴾

(۳) ﴿اللَّهُمَّ لَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرَفَةَ عَيْنٍ أَبَدًا﴾

(۴) ﴿اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ﴾

۷۱. به کدام علت، پیامبر گرامی اسلام (ص) به «تَفَكَّرُوا فِي كُلِّ شَيْءٍ وَلَا تَفَكَّرُوا فِي ذَاتِ اللَّهِ» دستور داده‌اند؟ [ریاضی - ۹۵]

(۱) لازمه شناخت هر چیزی احاطه و دسترسی به آن است و ما هرگز به هستی و چیستی خدا دسترسی نداریم.

(۲) تفکر در ذات خداوند موجب محدود شدن هستی خداوند می‌شود و ما فقط توان فهم چیستی خدا را داریم.

(۳) هر چیستی که برای خداوند فرض کنیم، او را در حد تصورات ذهنی خود پایین آورده و محدود کرده‌ایم.

(۴) هستی و چیستی خداوند در ظرف ذهن ما نمی‌گنجد و ما فقط توانایی فهم مخلوقات خداوند را داریم.

۷۲. اگر بگوییم همه مخلوقات، تجلی قدرت و صفات الهی هستند، پیام کدام آیه شریفه را ترسیم نموده‌ایم؟

(۱) ﴿مَا رَأَيْتُ شَيْئًا إِلَّا وَرَأَيْتُ اللَّهَ قَبْلَهُ وَبَعْدَهُ وَمَعَهُ﴾

(۲) ﴿اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾

(۳) ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ﴾

(۴) ﴿يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ﴾

سؤال تمرین	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰
کد مفاهیم کلیدی	۱۵۰	۱۵۳	۱۵۳	۱۵۴	۱۵۵	۱۵۲	۱۵۴	۱۵۱ و ۱۵۲	۱۵۵	۱۵۱	۱۵۲	۱۵۳	۱۵۴	۱۵۵	۱۵۴	۱۵۳	۱۵۰	۱۵۲	۱۵۴	۱۵۳	۱۵۱	۱۵۱	۱۵۳	۱۵۱	۱۵۵	۱۵۰	۱۵۴	۱۵۳	۱۵۰	۱۵۲

سؤال تمرین	۳۱	۳۲	۳۳	۳۴	۳۵	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹	۴۰	۴۱	۴۲	۴۳	۴۴	۴۵	۴۶	۴۷	۴۸	۴۹	۵۰	۵۱	۵۲	۵۳	۵۴	۵۵	۵۶	۵۷
کد مفاهیم کلیدی	۱۵۴	۱۵۱	۱۵۱	۱۵۱	۱۵۱	۱۵۱	۱۵۵	۱۵۵	۱۵۴	۱۵۴	۱۵۴	۱۵۳	۱۵۱	۱۵۱	۱۵۳	۱۵۴	۱۵۲	۱۵۲	۱۵۳	۱۵۴	۱۵۱ و ۱۵۲	۱۵۵	۱۵۱	۱۵۵	۱۵۵	۱۵۱	۱۵۲

سؤال تمرین	۵۸	۵۹	۶۰	۶۱	۶۲	۶۳	۶۴	۶۵	۶۶	۶۷	۶۸	۶۹	۷۰	۷۱	۷۲
کد مفاهیم کلیدی	۱۵۴	۱۵۵	۱۵۳	۱۵۳	۱۵۲ و ۱۵۱	۱۵۲	۱۵۴	۱۵۵	۱۵۶	۱۵۲ و ۱۵۱	۱۵۴	۱۵۴	۱۵۰	۱۵۲ و ۱۵۱	۱۵۴

- ۱ [۱۵۰]..... اندیشیدن مداوم دربارهٔ خدا و قدرت اوست.
- ۲ [۱۵۲]..... نیازمندی در همهٔ شئون زندگی، لحظه به لحظه، از پیدایش تا بقا؛ تمام داشته‌های انسان از خداست و نیاز به او هیچ‌گاه قطع یا کم نمی‌شود.
- ۳ [۱۵۳]..... اینکه او را لحظه‌ای به حال خود رها نکند.
- ۴ [۱۵۴]..... چون تمام موجودات، «وجود» خود را از او می‌گیرند و به سبب او آشکار شده و پا به عرصهٔ هستی می‌گذارند.
- ۵ [۱۵۵]..... تفکر در ذات خدا - به دلیل محدود بودن ذهن انسان و نامحدود بودن ذات الهی
- ۶ [۱۵۲]..... (الف) چون همهٔ موجودات برای لحظه لحظهٔ وجود خود محتاج و نیازمند خدا هستند و اگر خداوند لحظه‌ای آنان را به حال خود واگذارد، همه نیست و نابود می‌شوند. (ب) یعنی خداوند هر لحظه به موجودات هستی می‌بخشد. (ج) زیرا موجودات پیوسته از خداوند درخواست می‌کنند و او دائماً نیاز آنها را برطرف می‌کند. (د) نیازمندی به خداوند در بقا
- ۷ [۱۵۴]..... «رَأَيْتُ اللَّهَ قَبْلَهُ»؛ یعنی اشیاء پدیده‌هایی هستند که قبلاً نبوده‌اند؛ پس حتماً علّتی آن‌ها را به وجود آورده است و می‌توان به خالق و علت به وجود آورندهٔ آنها پی برد.
- ۸ [۱۵۱] و [۱۵۲]..... غ؛ نیازمندی موجودات به خداوند شامل پیدایش و بقا است.
- ۹ [۱۵۵]..... ص
- ۱۰ [۱۵۱]..... ص
- ۱۱ [۱۵۲]..... غ؛ ساعت، در بقا به ساعت‌ساز نیاز ندارد و در پیدایش هم، کار ساعت‌ساز فقط جابه‌جایی و چینش اجزای ساعت است. اما جهان هم در پیدایش و هم در بقا به خداوند نیاز دارد.
- ۱۲ [۱۵۱]..... ص
- ۱۳ [۱۵۲]..... ص
- ۱۴ [۱۵۵]..... غ؛ از آنجا که خداوند نامحدود و انسان محدود است، انسان نمی‌تواند به چیستی و ذات او دست یابد و تنها می‌تواند از هستی و صفات او آگاه شود.
- ۱۵ [۱۵۴]..... غ؛ هر موجودی تجلّی خداوند و آیه‌ای از آیات الهی است. خداوند، انوار ندارد چون جمع نیست و واحد و یکتا است و یک نور است.
- ۱۶ [۱۵۳]..... غ؛ هر چه خودشناسی انسان زیاد شود، فقر و نیاز خود به خالق را بهتر درک می‌کند و در نتیجه بندگی او افزایش خواهد یافت؛ پس عبودیت معلول درک فقر و نیاز است.
- ۱۷ [۱۵۰]..... اندیشه
- ۱۸ [۱۵۲]..... غنی - فقیر
- ۱۹ [۱۵۴]..... تجلی بخش
- ۲۰ [۱۵۳]..... نیاز دائمی
- ۲۱ [۱۵۱]..... فطرت - درک
- ۲۲ [۱۵۱]..... معرفت عمیق‌تر
- ۲۳ [۱۵۳]..... معرفت - نیاز
- ۲۴ [۱۵۱]..... پدیده
- ۲۵ [۱۵۵]..... ذات - چیستی

- ۲۶ [۱۵۰]..... خدا - قدرت
- ۲۷ [۱۵۴]..... نور
- ۲۸ [۱۵۳]..... ناآگاه
- ۲۹ [۱۵۰]..... اندیشه
- ۳۰ [۱۵۲]..... مؤلّد برق با جریان برق
- ۳۱ [۱۵۶]..... قدم پیش بگذاریم و با عزم و تصمیم قوی حرکت کنیم.
- ۳۲ [۱۵۱]..... اینکه موجودات جهان، هستی خود را وامدار چه کسی هستند؟
- ۳۳ [۱۵۱]..... فطری
- ۳۴ [۱۵۱]..... می‌دانیم در جهانی زندگی می‌کنیم که آفریننده‌ای حکیم آن را هدایت و پشتیبانی می‌کند و به مخلوقات مدد و یاری می‌رساند.
- ۳۵ [۱۵۱]..... تفکر دربارهٔ نیازمند بودن جهان در پیدایش خود به آفریننده و خالق
- ۳۶ [۱۵۱]..... به آفریننده‌ای نیازمندیم که خودش پدیده نباشد و سرچشمهٔ هستی باشد.
- ۳۷ [۱۵۵]..... احاطه و دسترسی به آن
- ۳۸ [۱۵۵]..... زمانی که ذهن ما توان و گنجایش احاطه و دسترسی به آن را داشته باشد.
- ۳۹ [۱۵۴]..... زمانی که انسان قدم پیش بگذارد و با عزم و تصمیم قوی حرکت کند.
- ۴۰ [۱۵۴]..... به علت پاک‌ی و صفای قلب
- ۴۱ [۱۵۴]..... یعنی تمام موجودات وجود خود را از او می‌گیرند و به سبب او پیدا و آشکار شده و پا به عرصهٔ هستی می‌گذارند.
- ۴۲ [۱۵۳]..... افزایش عبودیت و بندگی
- ۴۳ [۱۵۱]..... در صورتی که خودش ذاتاً موجود باشد.
- ۴۴ [۱۵۱]..... نیازمندی در پیدایش
- ۴۵ [۱۵۳]..... درک بیشتر فقر و نیاز و افزایش خودشناسی
- ۴۶ [۱۵۴]..... «هیچ چیزی را ندیدم مگر اینکه خداوند را قبل و بعد و با آن دیدم.»
- ۴۷ [۱۵۲]..... موجودات دائماً با زبان حال خود به پیشگاه خداوند عرض نیاز می‌کنند.
- ۴۸ [۱۵۲]..... گزینهٔ «ب»
- ۴۹ [۱۵۳]..... گزینهٔ «الف»
- ۵۰ [۱۵۴]..... گزینهٔ «الف»
- ۵۱ [۱۵۱]، [۱۵۳]، [۱۵۴] و [۱۵۵]..... (الف) ۴، (ب) ۳، (ج) ۲، (د) ۱
- ۵۲ [۱۵۱] و [۱۵۴]..... (الف) موجودی که وجودش از خودش نیست و در به وجود آمدن و هستی یافتن نیازمند پدیدآورنده است.
- (ب) چیزی که خودش آشکار و پیداست و سبب پیدا شدن چیزهای دیگر می‌شود.
- (ج) اموری که خارج از دایرهٔ شناخت و احاطهٔ ما هستند و امکان شناخت چیستی و ذات و چگونگی وجود آن‌ها برای ما ممکن نیست و تنها می‌توانیم وجود و هستی آن‌ها را دریابیم.
- ۵۳ [۱۵۱]..... خیر؛ قرآن ما را به معرفت عمیق‌تر دربارهٔ خداوند و وجود او دعوت می‌کند.
- ۵۴ [۱۵۵]..... چرا که لازمهٔ شناخت هر چیزی احاطه و دسترسی به آن است. در واقع ما به دلیل محدود بودن ذهن خود نمی‌توانیم امور نامحدود را تصوّر کنیم و چگونگی وجودشان را دریابیم. مانند شناخت حقیقت خداوند و احاطه بر ذات و چیستی او

۱۵۵] ۶۴..... ذات خداوند نامحدود است و انسان موجودی محدود است. لازمه شناخت هر چیز، احاطه و دسترسی به آن است. به دلیل محدودیت انسان، امکان احاطه و درک چیستی و ذات خداوند ممکن نیست.

۱۵۱] ۵۶..... مقدمه اول: ما و همه مخلوقات، پدیده‌ایم و وجودمان از خودمان نیست.

۱۵۶] ۶۵..... برای همه انسان‌ها به شرطی که دارای پاکی و صفای قلبی باشند و از این طریق بتوانند خداوند را ادراک نمایند.

۱۵۱] و ۱۵۲] ۶۶..... گزینه «۲»

۱۵۴] ۶۷..... گزینه «۱»

۱۵۴] ۶۸..... گزینه «۳»

۱۵۰] ۶۹..... گزینه «۱»

گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» آیه هستند و فقط گزینه ج دعا است. پس سایر گزینه‌ها رد می‌شوند و فقط گزینه ج صحیح است.

۱۵۲] و ۱۵۳] ۷۰..... گزینه «۳»

۱۵۵] ۷۱..... گزینه «۳»

۱۵۴] ۷۲..... گزینه «۲»

دقت کنید که پیام گزینه «۱» نیز همین موضوع صورت تست است اما عبارت گزینه «۱» حدیث است نه آیه! یادداشت

۱۵۵] ۵۵..... ذات خداوند نامحدود است و انسان موجودی محدود است. لازمه شناخت هر چیز، احاطه و دسترسی به آن است. به دلیل محدودیت انسان، امکان احاطه و درک چیستی و ذات خداوند ممکن نیست.

۱۵۱] ۵۶..... مقدمه اول: ما و همه مخلوقات، پدیده‌ایم و وجودمان از خودمان نیست.

مقدمه دوم: هر پدیده‌ای در به وجود آمدن و هستی یافتن نیازمند پدیدآورنده‌ای است که خودش پدیده نباشد و وجودش از خودش باشد.

نتیجه‌گیری ما و همه مخلوقات جهان نیازمند پدیدآورنده‌ای هستیم که وجودش از خودش باشد. او سرچشمه هستی یعنی خدای متعال است.

۱۵۲] ۵۷..... خیر؛ زیرا اولاً: مسجد در بقای خود نیازمند بنا نیست به عبارت دیگر اگر بنا وجود نداشته باشد مسجد پایرجا خواهد ماند.

ثانیاً: در پیدایش نیز مسجد نیازمند بنا نیست چون بنا نه مواد اولیه و مصالح مانند سنگ و چوب و آهن و شیشه و ... را ساخته و نه به آن‌ها خاصیت چسبندگی و استحکام و ... داده است. کار بنا فقط جابجا کردن مواد و چینش آن‌هاست.

۱۵۴] ۵۸..... زیرا هر موجودی در حدّ خودش تجلی خداوند و نشانگر حکمت، قدرت، رحمت و سایر صفات الهی است. این امر به این دلیل است که خداوند، نور هستی است؛ یعنی تمام موجودات، «وجود» خود را از او می‌گیرند و به سبب او پیدا و آشکار شده و پا به عرصه هستی می‌گذارند.

۱۵۵] ۵۹..... دو دسته؛ دسته اول: موضوعاتی که در محدوده شناخت ما قرار دارند مانند: گیاهان، حیوانات، ستارگان و کیهانشان‌ها؛ در حقیقت ذهن ما توان و گنجایش درک چیستی آن‌ها را دارد.

دسته دوم: موضوعاتی که فراتر از محدوده شناخت ما هستند و به دلیل نامحدود بودن، ذهن ما توانایی درک چگونگی وجود و حقیقت آن‌ها را ندارد مانند: درک چیستی و ذات خداوند.

۱۵۳] ۶۰..... هر چه معرفت انسان به خود و رابطه‌اش با خدا بیشتر شود، نیاز به او را بیشتر احساس می‌کند و ناتوانی و بندگی خود را بیشتر ابراز می‌کند.

برای همین است که پیامبر گرامی ما با آن مقام و منزلت خود در پیشگاه الهی، عاجزانه از خداوند می‌خواهد که برای یک لحظه هم لطف و رحمت خاصش را از او نگیرد و او را به حال خود واگذارد.

۱۵۳] ۶۱..... انسان‌های ناآگاه نسبت به نیاز دائمی انسان به خداوند، بی‌توجه‌اند اما انسان‌های آگاه دائماً سایه لطف و رحمت خدا را احساس می‌کنند و خود را نیازمند عنایات پیوسته او می‌دانند.

۱۵۱] و ۱۵۲] ۶۲..... اولاً: ساعت‌ساز به ساعت وجود بخشیده است یعنی چرخ‌دنده و سایر اجزاء ساعت را نیافریده و به آن‌ها خاصیت نداده است. خالق ساعت‌ساز و چرخ‌دنده و ساعت، خداست. ثانیاً: ساعت در بقای خود نیازی به ساعت‌ساز ندارد. یعنی اگر ساعت‌ساز از بین برود، ساعت کماکان باقی مانده و کارش را ادامه می‌دهد در حالیکه جهان در بقای خود به خداوند نیاز دارد؛ یعنی نمی‌توان تصور کرد که خدایی نباشد اما جهان به کار خود ادامه دهد.

● پاسخ سؤال‌های ویژه امتحان برای کنکور

۱۵۲] ۶۳..... همه ما نیاز داریم خداوند باشد تا به وجود بیاوریم. این به معنای نیازمندی جهان به خداوند در پیدایش است. اما در ادامه و استمرار زندگی نیز وجود هستی همه موجودات جهان از جمله ما انسان‌ها و نیز مصالح و خواص هر موجود، همه وابسته به خداست و خداوند هر لحظه اراده کند؛ آنها از بین می‌روند و تلاشی می‌گردند. رابطه خداوند با جهان، تا حدی شبیه رابطه مولد برق با جریان برق است؛ همین که مولد متوقف شود جریان برق هم قطع می‌گردد و لامپ‌های متصل به آن نیز خاموش می‌شوند. پس علاوه بر پیدایش در بقا نیز به خداوند نیاز داریم.